

**ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA DARS TASHKIL ETISHNING
SAMARADORLIGI**

Raxmankulova Nafisa Xasanovna

Qo'qon DPI Boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedrası o'qituvchisi

Algojayeva Nursulu Seytkerimovna

Qozog'iston Milliy universiteti Pedagogika-psixologiya kafedrası mudiri,
p.f.n., dotsent, v.v.b. professor

Annotatsiya: An'anaviy ta'lim mamlakatimizning o'quv yurtlarida keng tarqalgan, uning turli jihatlari pedagogika, metodika fanlarida ishlab chiqilgan, katta tajriba to'plangan.

Kalit so'zlar: An'anaviy ta'lim, pedagogik texnologiyalar, zamonaviy metodlar, milliy g'oya.

Kirish. Zamonaviy ta'lim tizimida pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishda muhim rol o'ynaydi. O'quvchilarning bilim olish jarayonini optimallashtirish, ularning qiziqishini oshirish va o'z-o'zini o'rganish qobiliyatini rivojlantirish uchun pedagogik texnologiyalarni qo'llash zarur. Ushbu maqolada pedagogik texnologiyalarning darsdagi samaradorligi va ularning ta'lim jarayoniga ta'siri haqida so'z yuritamiz.

Pedagogik texnologiya — ta'lim jarayonini samarali tashkil etish va boshqarish uchun mo'ljallangan metod va vositalar to'plamidir.

Pedagogik texnologiya tushunchasi dastlab XX asrning o'rtalarida AQSHda paydo bo'lib, 1940-50 yillar o'rtasigacha «Ta'lim texnologiyasi» deb yuritilib kelgan va bu ibora texnika vositalaridan foydalanib o'qitishga nisbatan qo'llanilgan. 50-60 yillarda programmashtirilgan ta'lim nazarda tutilgan, 70- yillarda «pedagogik texnologiya» iborasi qo'llanilib u avvaldan loyihalashtirilgan va aniq belgilangan maqsadlarga erishishni kafolatlovchi o'quv jarayonini bildirgan. 1979 yilda AQSHning Pedagogik kommunikatsiyalar va texnologiyalar assotsiatsiyasi tomonidan Pedagogik texnologiyani kompleks, integrativ jarayon deb asoslangan va 80- yillarning boshidan esa pedagogik texnologiya deb ta'limning kompyuterli va axborot texnologiyalarini yaratishga aytilgan.

Bu texnologiyalar ta'lim jarayonini yanada samarali, qiziqarli va interaktiv qilishga yordam beradi. Pedagogik texnologiyalar quyidagi asosiy jihatlarni o'z ichiga oladi:

1. O'quv materiallari: Pedagogik texnologiyalar o'quv materiallarini yaratish va taqdim etishda yordam beradi. Bu, masalan, elektron darsliklar, video darslar, interaktiv taqdimotlar va boshqalarni o'z ichiga oladi.

2. O'qitish metodlari: Pedagogik texnologiyalar o'qitish jarayonida turli metodlarni qo'llash imkonini beradi. Masalan, masofaviy ta'lim, guruhli ishlar, muammoli o'qitish va boshqalar.

3. Baholash vositalari: O'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini baholash uchun turli vositalar va metodlar ishlab chiqiladi. Bu, masalan, onlayn testlar, interaktiv baholash tizimlari va boshqalarni o'z ichiga oladi.

4. O'quv muhitini yaratish: Pedagogik texnologiyalar o'quv muhitini yanada qulay va samarali qilishga yordam beradi. Bu, masalan, virtual sinflar, o'quv platformalari va boshqa interaktiv muhitlarni o'z ichiga oladi.

5. O'qituvchilarni tayyorlash: Pedagogik texnologiyalar o'qituvchilarni yangi metod va vositalar bilan tanishtirish va ularni ta'lim jarayonida qo'llashga o'rgatish uchun mo'ljallangan dasturlarni o'z ichiga oladi.

Pedagogik Texnologiyalar va Ularning Turlari.

Pedagogik texnologiyalar o'quv jarayonini tashkil etish va boshqarish uchun mo'ljallangan metod va vositalar to'plamidir. Ular quyidagi asosiy turlarga bo'linadi:

1. An'anaviy texnologiyalar: O'qituvchilar tomonidan darsda foydalaniladigan klassik metodlar, masalan, darsliklar, chalkashlar va taqdimotlar.

2. Interaktiv texnologiyalar: O'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydigan metodlar, masalan, guruhli ishlar, muammoli o'qitish va rolli o'yinlar.

3. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT): Onlayn platformalar, elektron darsliklar, video darslar va boshqa raqamli resurslar.

4. Masofaviy ta'lim texnologiyalari: O'quvchilarga masofadan ta'lim olish imkonini beruvchi platformalar va vositalar.

Pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish, o'quvchilarning qiziqishini oshirish va ularning o'z-o'zini o'rganish qobiliyatini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Ular, shuningdek, ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning muvaffaqiyatini ta'minlashga yordam beradi.

Pedagogik texnologiyalar dars jarayonida bir qator afzalliklarni taqdim etadi:

1. O'quvchilarning Qiziqishini Oshirish: Interaktiv va vizual materiallar yordamida o'quvchilarning diqqatini jalb qilish osonlashadi. Masalan, video darslar yoki interaktiv taqdimotlar o'quvchilarning mavzuga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

2. Bilimlarni mustahkamlash: O'quvchilar o'z bilimlarini amaliyotda qo'llash imkoniyatiga ega bo'lishadi. Masalan, simulyatsiyalar yoki virtual laboratoriyalar orqali o'quvchilar nazariy bilimlarni amaliyotda sinab ko'rishlari mumkin.

3. Individual yondashuv: Pedagogik texnologiyalar yordamida o'quvchilarning individual ehtiyojlariga mos ravishda ta'lim berish mumkin. Masofaviy ta'lim platformalari o'quvchilarga o'z vaqtida va o'z sur'atida o'rganish imkonini beradi.

4. Baholash Jarayonini yengillashtirish: Onlayn testlar va interaktiv baholash tizimlari o'quvchilarning bilimlarini tez va samarali baholash imkonini beradi. Bu o'qituvchilarga o'quvchilarning muvaffaqiyatini kuzatish va kerakli o'zgarishlarni kiritish imkonini beradi.

5. Hamkorlik va muloqot: Pedagogik texnologiyalar o'quvchilar o'rtasida hamkorlikni rivojlantirishga yordam beradi. Guruhli ishlar va onlayn muhokamalar o'quvchilarning fikr almashish va bir-biridan o'rganish imkoniyatini oshiradi.

Har bir dars, mavzu, o'quv predmetining o'ziga xos texnologiyasi bor, ya'ni o'quv jarayonidagi pedagogik texnologiya - bu yakka tartibdagi jarayon bo'lib, u o'quvchi-o'quvchining ehtiyojidan kelib chiqqan holda bir maqsadga yo'naltirilgan. Oldindan loyixalashtirilgan va kafolatlangan natija berishiga qaratilgan pedagogik jarayondir. Shunday ekan har bir pedagog o'z darslarini o'tishdan oldin o'z oldiga maqsad qo'yib olmog'i lozim. Zero bu kelajak avlod vatanimiz rivojiga hissa qo'shadigan barkamol bo'lib yetishmog'i lozim.

Xulosa. Pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish va o'quvchilarning muvaffaqiyatini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Ular o'quvchilarning qiziqishini oshirish, bilimlarni mustahkamlash, individual yondashuvni ta'minlash va baholash jarayonini yengillashtirishda samarali vositalardir. Zamonaviy ta'lim tizimida pedagogik texnologiyalarni qo'llash orqali o'qituvchilar o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishlari mumkin. Shunday qilib, pedagogik texnologiyalar ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning muvaffaqiyatini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Sh.M.Mirziyoyev Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash — yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi O'qtoy 1227 yil Qoraqurum Chingizxon urug'i qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza. 2016 yil 7 dekabr /Sh.M.Mirziyoev. — Toshkent: „O'zbekiston“, 2017. — 48 b.

2. N.N. Azizxo'jaeva. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. T. Nizomiy nomidagi TDPU. 2006 y
3. U. Tolipov, M.Usmanbayeva. pedagogik texnologiya: nazariya va amaliyot. T. "Fan". 2005.
4. Рахманкулова, Н. Х. (2021). Исторические данные о числах и количестве. *INTERNATIONAL JOURNAL OF DISCOURSE ON INNOVATION, INTEGRATION AND EDUCATION*, 2(2), 97-100.
5. HH, M., AA, N., NX, R., GB, U., & UA, M. (2022). КОМПЕТЕНТНОСТНЫЙ ПОДХОД В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ В ОБЛАСТИ ИКТ. *Международный журнал специального образования детей раннего возраста*, 14(7).
6. Raxmankulova, N., & Mirzanazarova, S. (2022, January). DIDAKTIK OYINLAR-BILISHGA QIZIQISHNI UYGOTISH VOSITASI. In *International journal of conference series on education and social sciences (Online)* (Vol. 2, No. 1).
7. Rakhmankulova, N. K. (2022). METHODS OF TEACHING MATHEMATICS IN EDUCATION. In *ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ: АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ТЕОРИИ И ПРАКТИКИ* (pp. 15-17).
8. Рахмонкулова, Н. К. Важность решения математических задач в начальных классах. *Международный журнал инновационных исследований в области науки, техники и технологий*.
9. Khasanovna, R. N. METHODS OF TEACHING MATHEMATICS IN EDUCATION.